

Medborgarskolan Stockholmsregionen

Org.nr. 802006-0524

Beslut för
förskoleklass och grundskola

**efter tillsyn i Kulturama grundskola i Hammarby
Sjöstad**

belägen i Stockholm kommun

Tillsyn i Kulturama grundskola i Hammarby Sjöstad

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Medborgarskolan Stockholmsregionen (802006-0524) under Hösten 2015. Kulturama grundskola Hammarby Sjöstad besöktes av Skolinspektionen mellan den 16 september 2015 och den 22 september 2015.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskapsresultat

Årskurs 6

Av Skolverkets statistik (SIRIS) framgår att så gott som alla elever läsåret 2013/14 uppnådde kunskapskraven i alla ämnen.

Årskurs 9

Av Skolverkets statistik (SIRIS) framgår att 94,2 procent uppnådde kunskapskraven i samtliga ämnen läsåret 2014/15. Det genomsnittliga meritvärdet var våren 2015 265,8 vilket kan jämföras med rikets 224,7. Alla elever är behöriga till samtliga gymnasiala utbildningar.

Trygghet och studiero

Skolinspektionens tillsyn visar inget annat än att eleverna känner sig trygga och att studiero generellt råder på Kulturama grundskola i Hammarby Sjöstad.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Föreläggande	2016-03-31
3. Bedömning och betygssättning	Föreläggande	2016-01-07
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2016-03-31
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Föreläggande	2016-03-31

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats.

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionen bedömer att Kulturama grundskola i Hammarby Sjöstad behöver förbättra sitt systematiska kvalitetsarbete. Skolinspektionens utredning visar att skolans kunskapsresultat inte följs upp på sådant sätt att en analys, planering och genomförande av nödvändiga utvecklingsåtgärder är möjliga. Det systematiska kvalitetsarbetet måste därtill dokumenteras.

Vidare bedömer Skolinspektionen att Kulturama grundskola i Hammarby Sjöstad behöver utarbeta fungerande rutiner för att skyndsamt utreda elevers behov av särskilt stöd. Kulturama grundskola i Hammarby Sjöstad behöver även säkerställa att det stöd elever är i behov av ges i en sådan omfattning att elever har möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Kulturama grundskola i Hammarby Sjöstad måste i betygssättningen utvärdera elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven. Skolinspektionens utredning visar att undantagsbestämmelsen, som möjliggör att bortse från

Beslut

2015-11-19
4 (19)

Dnr 44 - 2015:3976

enstaka delar av kunskapskraven om det finns särskilda skäl, används på ett sätt som inte är förenligt med författningarna. Skolinspektionen finner det anmärkningsvärt att undantagsbestämmelsen används på det sätt som Kulturama grundskola i Hammarby Sjöstad gör.

Den studie- och yrkesorienterande verksamheten vid Kulturama grundskola i Hammarby Sjöstad måste tillgodose elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. Skolinspektionens utredning visar att studie- och yrkesvägledningen på Kulturama Grundskola i Hammarby Sjöstad är bristfällig, vilket leder till att eleverna inte har några förutsättningar att hantera frågor som rör val av studier och yrken.

Skolbiblioteket på Kulturama Grundskola i Hammarby Sjöstad måste användas för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling. Skolinspektionens utredning visar att skolbiblioteket framförallt är ett notförråd där det finns enstaka böcker. Utredningen visar att biblioteket endast används undantagsvis i undervisningen.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Medborgarskolan Stockholmsregionen att senast den 31 mars 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Beskrivning av arbetsområdet

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Medborgarskolan Stockholmsregionen inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)
- Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 8–12 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Om det kan befaras att en elev inte kommer att uppnå de kunskapskrav som minst ska uppnås anmäla detta till rektorn.
- Skyndsamt utreda elevens behov av särskilt stöd.
- Ge elever särskilt stöd på det sätt och i den omfattning som behövs.

Motivering till bedömning av brist

I skollagen anges att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Enligt skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen.

Skolinspektionens utredning visar att beskrivningen av rutinerna för särskilt stöd och upprättande av åtgärdsprogram på Kulturama grundskola i Hammarby sjöstad varierar i hög grad mellan de olika intervjuade grupperna. Det visar sig framförallt i arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd.

När en elev är i behov av extra anpassningar upprättar en av specialpedagogerna ett dokument "stöd och strategier" som är tänkt att fungera som ett skriftligt stöd för lärare. Det dokumentet utvärderas och revideras regelbundet i årskurs 4-5 men inte i samma utsträckning i årskurs 6-9. Lärare i årskurs 6-9 uppger att det vore bra att utvärdera dokumentet "stöd och strategier" oftare. Lärarna i årskurs 6-9 uppger vidare i intervju att detta dokument sällan kommer till tänkt användning.

Elever som riskerar att inte nå målen diskuteras på de möten elevhälsan har vilket sedan leder till ett antal kartläggande samtal innan ett åtgärdsprogram upprättas. Rektorn uppger att det finns olika tillvägagångssätt när man ska identifiera om en elev riskerar att inte nå målen. Bland annat på mitterminskonferenser och när elevhälsan har en öppen tid för undervisande personal. Lärare och rektor uppger dock i intervju att det tar lång tid att anmäla oro för

en elev som riskerar att inte nå målen. Rektorn säger att elevvärenden många gånger stannar för länge i arbetslagen och att detta är ett utvecklingsområde för skolan. Enligt lärarna dröjer det ofta länge innan åtgärdsprogram utvärderas.

I de dokumentstudier Skolinspektionen gjort av åtgärdsprogram och dokumentet "stöd och strategier" framkommer att "stöd och strategier" kan vara en åtgärd i ett åtgärdsprogram. Att en elev har åtgärdsprogram finns även inskrivet i dokumentet "stöd och strategier". I intervju med de funktioner Skolinspektionen träffat under tillsynsbesöket uppger samtliga att dokumentet "stöd och strategier" upphör att gälla om ett åtgärdsprogram upprättas. Lärarna är dock osäkra på vad skillnaden mellan de båda dokumenten är. Lärarna påpekar också att det ofta är oklart för vårdnadshavare vad skillnaden mellan dokumenten är. I de åtgärdsprogram Skolinspektionen tagit del av är de åtgärder som beslutas till exempel att eleven ska få gå före i matkön, eleven ska få använda dator, och att eleven ska få mer tid vid examinationer.

Av Skolinspektionens utredning framgår det att det tar lång tid innan elever som riskerar att inte nå målen anmäls till rektorn. Skolinspektionen bedömer att rutinerna kring arbetet med elevers behov av särskilt stöd varierar i så hög grad att det är oklart för lärare hur man ska agera när elever riskerar att inte nå målen. I och med detta finns det en risk att de elever som har rätt till särskilt stöd och åtgärdsprogram inte får det. Kulturama grundskola i Hammarby Sjöstad måste skapa fungerande rutiner för att elever som riskerar att inte nå målen anmäls till rektorn, samt skyndsamt utreda om elever är i behov av särskilt stöd. Skolinspektionens utredning visar även att de åtgärder som beslutas i åtgärdsprogram som upprättas på Kulturama grundskola i Hammarby Sjöstad har mer karaktär av extra anpassningar än särskilt stöd.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom Medborgarskolan Stockholmsregionens verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, finns skäl att förelägga Medborgarskolan Stockholmsregionen att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Bedömning och betygssättning

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Medborgarskolan Stockholmsregionen att senast den 7 januari 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Beskrivning av arbetsområdet

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Medborgarskolan Stockholmsregionen inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Läraren utvärderar elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven. (10 kap. 19–20 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.7 Bedömning och betyg)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- I betygssättningen se till att eleverna bedöms utifrån de nationella kunskapskraven.
- Läraren kan endast om det finns särskilda skäl bortse från enstaka kunskapskrav vid betygssättning. Med särskilda skäl avses endast en funktionsnedsättning som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för eleven att nå ett visst kunskapskrav.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen ska betygssättningen byggas på en bedömning av de kunskaper som eleven inhämtat i ämnet till och med den aktuella terminen. Vid bedömningen ska elevens kunskaper i årskurs 6 ställas i relation till de kunskaper en elev ska ha uppnått vid betygstillfället i förhållande till kunskapskraven i årskurs 6 och efter årskurs 9 i relation till de kunskaper en elev ska ha uppnått vid betygstillfället i förhållande till kunskapskraven i årskurs 9.

Enligt 10 kap. 21 § skollagen får det om det finns särskilda skäl i betygssättningen bortses från enstaka delar av de kunskapskrav som eleven ska

ha uppnått i slutet av årskurs 6 eller 9. Med särskilda skäl avses funktionsnedsättning eller andra liknande personliga förhållanden som inte är av tillfällig natur och som utgör ett direkt hinder för att eleven ska kunna nå ett visst kunskapskrav.

I förarbeten till skollagen (Prop. 2009/10:165 s.735) understrykes att särskilda skäl att bortse från enstaka delar av kunskapskrav bara finns när elevens funktionsnedsättning eller andra personliga förhållanden av permanent natur utgör ett direkt hinder för eleven att nå ett visst kunskapskrav. Det innebär att det ska vara omöjligt för eleven att nå kravet oavsett i vilka former och i vilken omfattning särskilt stöd ges. Om elevens svårigheter kan avhjälpas genom särskilt stöd är undantagsbestämmelsen inte tillämplig.

I skolans dokument "En god skolkultur för alla", som Skolinspektionen tagit del av inför tillsynsbesöket beskrivs att undantagsbestämmelsen gör att läraren har möjlighet att bortse från enstaka kunskapskrav som eleven ska uppnå. Det beskrivs vidare att läraren tillsammans med arbetslaget och EHT kan avgöra om bestämmelsen ska användas. Vid bedömning av elever som har fått särskilt stöd eller har funktionsnedsättningar av olika slag ska lärare först rådgöra med specialpedagog eller rektor, enligt dokumentet. För elever som har svenska som andra språk (SvA), både i SvA och i andra ämnen, kan lärare rådgöra med SvA-lärare eller rektor.

Lärare uppger i intervju med Skolinspektionen att undantagsbestämmelsen ofta används vid dyslexi och stavning. Exempel på hur lärare använder undantagsbestämmelsen i betygssättningen är när elever har bristande kunskaper i något ämne som till exempel för lite muntligt underlag i engelska. Det kan vara så att en elev stammar och då kan man, enligt lärarna, använda undantagsbestämmelsen. Om elever upplever särskilda omständigheter i familjen kan det, enligt lärarna, göra att undantagsbestämmelsen kan användas i betygssättningen för att bortse från kunskapskrav.

Elevhälsan på Kulturama grundskola i Hammarby Sjöstad uppger att undantagsbestämmelsen ofta diskuteras i samband med elevers läs- och skrivförmåga. De representanter från elevhälsan som Skolinspektionen har intervjuat menar att man genom undantagsbestämmelsen kan anpassa undervisningen så att eleven har möjlighet att nå ett högre betyg. Elevhälsan menar vidare att många lärare har svårt att hantera undantagsbestämmelsen och att lärarna tycker att det kan bli orättvist med undantagsbestämmelsen.

Rektor uppger i intervju att undantagsregeln används i betygssättningen bland annat när en elev har varit mycket frånvarande. Rektorn uppger att det sker en

dialog mellan skolans elevhälsoteam och lärare för att undersöka vad man kan bortse ifrån i betygsättningen.

Skolinspektionen finner det anmärkningsvärt på vilket sätt Kulturama grundskola i Hammarby Sjöstad använder undantagsbestämmelsen vid bedömning av elevers kunskaper. Därför måste Kulturama Grundskola i Hammarby Sjöstad skyndsamt se över hur den så kallade undantagsbestämmelsen används. Skolinspektionens utredning visar att Kulturama Grundskolas tillvägagångssätt i användandet av bestämmelsen är direkt motstridigt syftet med bestämmelsen. Stavningsförmåga, hög frånvaro och omständigheter inom familjen är omständigheter som Skolinspektionen bedömer kan åtgärdas genom extra anpassningar eller särskilt stöd så att eleven kan nå kunskapskraven. Att det skulle vara grund för att bortse från delar av kunskapskraven i bedömning av elevers kunskaper är en direkt felaktig tolkning av bestämmelsen.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom Medborgarskolan Stockholmsregionens verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, finns skäl att förelägga Medborgarskolan Stockholmsregionen att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Medborgarskolan Stockholmsregionen att senast den 31 mars 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Beskrivning av arbetsområdet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Medborgarskolan Stockholmsregionen inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. (2 kap. 29 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Skolbiblioteket används för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling. (2 kap. 36 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Tillgodose elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet.
- Använda skolbiblioteket för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling.

*Motivering till bedömning av brist**Studie- och yrkesorienterande verksamhet*

Enligt skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses.

Rektorn har enligt läroplanen ett särskilt ansvar för att samverka mellan skolor och arbetslivet utanför skolan utvecklas så att eleverna får konkreta erfarenheter av betydelse för deras val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning. Rektorn har även ansvar för att den studie- och yrkesorienterande verksamheten organiseras så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning.

Enligt Skolverkets allmänna råd Arbeta med studie- och yrkesvägledning (SKOLFS 2013:180) bör rektorn se till att det finns rutiner och metoder för att planera, utvärdera och utveckla studie- och yrkesvägledningen så att den tillgodoser elevernas behov av vägledning. Rektorn bör även se till att studie- och yrkesvägledningen sker kontinuerligt och integrerat i utbildningen under studietiden, så att eleverna ges förutsättningar att göra väl underbyggda studie- och yrkesval samt att eleverna utifrån sina behov erbjuds vägledningssamtal.

I de intervjuer Skolinspektionen genomfört med elever, lärare, elevhälsa och rektor uppger samtliga att det i dagsläget inte finns någon studie- och yrkesvägledning på Kulturama grundskola i Hammarby Sjöstad. Elever i årskurs 4, 5 och 6 uppger att de aldrig träffat en person med sådan studie- och yrkesvägledarkompetens. Eleverna i årskurs 7-9 tror att de kommer träffa någon inför gymnasievalet, men de är osäkra. Lärarna uppger att tjänsten kommer att köpas in så att eleverna i årskurs 9 får stöd i sitt val av gymnasieutbildning.

Rektorn uppger i intervju med Skolinspektionen att elever i årskurs 8 och 9 kommer att få tillgång till studie- och yrkesvägledare men att eleverna i de lägre årskurserna inte alls har tillgång till någon studie- och yrkesvägledning.

Skolinspektionens utredning visar att det i dagsläget inte finns någon studie- och yrkesvägledning på Kulturama grundskola i Hammarby Sjöstad. Både lärarna och rektorn uppger att tjänsten kommer att köpas in för att tillgodose elevernas behov av vägledning inför gymnasievalet i årskurs 9. Av Skolinspektionens utredning framgår dock att den tjänst som köps in endast kommer vara tillgänglig för eleverna i årskurs 8 och 9. Skolinspektionen bedömer att Kulturama grundskola i Hammarby Sjöstad måste tillgodose elevernas behov av studie- och yrkesvägledning i den omfattning som eleverna behöver.

Skolbibliotek

Enligt skollagen ska elever i grundskolan ha tillgång till skolbibliotek.

Med skolbibliotek avses enligt förarbetena till skollagen en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja eleverna (prop. 2009/10:165 s. 284).

I läroplanen för grundskolan framhålls biblioteket som en del av skolans arbetsmiljö med syftet att eleverna själva ska kunna söka och utveckla kunskaper. Vidare anges i läroplan har rektorn ansvar för att skolans arbetsmiljö utformas så att eleverna får tillgång till handledning, läromedel av god kvalitet och annat stöd för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, till exempel bibliotek, datorer och andra hjälpmedel.

Elever uppger i intervju med Skolinspektionen att det finns ett bibliotek i skolan men att det sällan används. Det finns mest noter och datorer i biblioteket. Det har, enligt eleverna, inte någon gång använts för att till exempel låna böcker i undervisningen.

Lärarna uppger i intervju att det finns ett skolbibliotek men att det är ett mycket begränsat utbud av böcker där. Man använder inte skolbiblioteket i någon större utsträckning inom ramen för undervisningen, utan går istället till ett närliggande folkbibliotek. De uppger dock att skolan inte har något organiserat samarbete med det biblioteket.

Skolinspektionens utredning visar att eleverna vid Kulturama grundskola i Hammarby Sjästad inte har tillgång till ett skolbibliotek som kan användas för att stödja eleverna så att de själva kan söka och utveckla kunskaper. Av de intervjuer Skolinspektionen har genomfört framgår att det bibliotek som finns inte används för detta ändamål. Även om elever och lärare besöker närliggande folkbibliotek bedömer Skolinspektionen att det inte görs i sådan utsträckning eller i det syfte som författningarna kräver avseende skolbibliotek.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom Medborgarskolan Stockholmsregionens verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, finns skäl att förelägga Medborgarskolan Stockholmsregionen att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Styrning och utveckling av verksamheten

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Medborgarskolan Stockholmsregionen att senast den 31 mars 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Beskrivning av arbetsområdet

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Medborgarskolan Stockholmsregionen inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4–6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt:

- Följ upp enhetens resultat i relation till de nationella målen
- Analysera och besluta om nödvändiga utvecklingsåtgärder.
- Planera för och genomföra nödvändiga utvecklingsåtgärder
- Dokumentera kvalitetsarbetet.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) innebär systematiskt och kontinuerligt att arbetet ska bedrivas strukturerat och uthålligt med fokus på en långsiktig utveckling. Varje skolenhet måste därför hitta sina former och rutiner för kvalitetsarbetet. Utgångspunkten är alltid densamma, att identifiera utvecklingsområden för ökad måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen. Vidare anges att rektorn bör se till att dokumentationen av kvalitetsarbetet är tillräcklig för att

ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser, skapa rutiner och former för dokumentation som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete, samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten.

I Skolinspektionens intervju med rektor uppges att skolan i kvalitetsarbetet utgår från Medborgarskolans gemensamma kvalitetsarbete. I Medborgarskolans arbete görs elevenkäter, personalenkäter och enkäter med vårdnadshavare. Rektorn uppger att han tittar på personalenkätens resultat. När Skolinspektionen frågar hur rektorn gör lärarna delaktiga i kvalitetsarbetet säger han att arbetslagen får i uppdrag att titta på elevenkäten. Rektorn påpekar dock att detta arbete har brustit de senaste åren. Det görs, enligt rektorn, exempelvis inga jämförelser av resultat mellan ämnen och klasser. Rektorn uppger att det behövs en mer heltäckande analys av undervisningen.

Lärarna på Kulturama grundskola berättar i intervju att det finns en frustration inom lärargruppen när det gäller uppföljning och utvärdering av exempelvis uppstartsdagarna i början av ett läsår. Dessa dagar har, enligt lärarna sett likadana ut sedan 2008 trots att lärarna har påtalat att de inte fungerar optimalt. Det som är problematiskt, enligt lärarna, är att det går för snabbt att införa organisatoriska förändringar och att de önskar få en bättre överblick över skolans helhet. Lärarna uppger vidare att personalen tillsammans med rektor brukar utvärdera varje läsår men att det inte leder till någon förändring eller förbättring. Skolan har de senaste åren vuxit i snabb takt, men en analys av och planering för den expansionen har, enligt lärarna, ännu inte kommit igång. Lärarna uppger vidare att de tar del av skolans resultat under året, men de är inte med i analysprocessen av dessa resultat. När Skolinspektionen frågar om lärarna analyserar undervisningen säger lärarna att den tiden inte finns.

Elevhälsan uppger i intervju med Skolinspektionen att uppföljningen av deras arbete kommer i skymundan. De förväntas följa upp sitt eget arbete. I det arbetet sammanfattar de hälsosamtalen och ser över statistik. Elevhälsan säger att man följer upp individer men inte trygghet, eller olika teman. Elevhälsan beskriver i intervju med Skolinspektionen att det för ca tre år sedan uppstod en del krissituationer på skolan där lärare, elever och elevhälsan var inblandade. Dessa händelser har inte, enligt elevhälsan, ännu analyserats samlat på skolenivå. Det har lett till att en planering av önskade utvecklingsåtgärder inte har blivit av. Elevhälsan uppger, liksom lärarna, att de inte hinner med att följa upp och utvärdera sitt arbete.

Skolinspektionen har inför besöket på Kulturama grundskola i Hammarby Sjöstad tagit del av ett dokument benämnt "Affärsplan för grundskola 2015 –

2018, dokumentation från workshop den 25-26 september 2014". I det dokumentet beskrivs skolans mission, skolans vision och en "SWOT-analys". De svagheter som man kommit fram till i SWOT-analysen är bland annat; organisatorisk oreda internt, för personstyrkt, avsaknad av långsiktiga strategier, vårt agerande på nuet och gemensamma rutiner. När Skolinspektionen i intervju frågar lärarna om innehållet i detta dokument uppger de att de inte fått ta del av varken dokumentet eller de resultat som framkommer av det. De svagheter som nämns känner dock lärarna igen och menar att det beror på den snabba expansion som skett på skolan de senaste åren. I övrigt har Skolinspektionen inte tagit del av någon dokumentation avseende det systematiska kvalitetsarbetet.

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans systematiska kvalitetsarbete. Det saknas närmare analyser av skolans kunskapsresultat och andra relevanta resultat som skolan uppvisar. Analyser av orsaker till resultaten som exempelvis går att härleda till anpassningar i undervisningen, kopplingar mellan resultat och lärares förväntningar på elevernas möjligheter att nå så långt som möjligt eller skolans arbete med särskilt stöd görs inte. Kvalitetsarbetet ska även dokumenteras. Dokumentationen ska visa vad som behöver utvecklas, varför och på vilket sätt. Den behövs för att kunna följa kvalitetsutvecklingen över tid och se effekterna av ett utvecklingsarbete. Det är viktigt att det systematiska kvalitetsarbetet utvecklas så att åtgärder följs upp, resultaten av uppföljningen analyseras och eventuella brister identifieras samt att åtgärder vidtas utifrån detta.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom Medborgarskolan Stockholmsregionens verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, finns skäl att förelägga Medborgarskolan Stockholmsregionen att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta

ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

På Skolinspektionens vägnar

Mathias Ljungström
Beslutsfattare

Kajsa Öhman
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Kulturama grundskola Hammarby Sjästad

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmannens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Kulturama grundskola i Hammarby Sjöstad

Kulturama grundskola i Hammarby Sjöstad är en fristående skola i Stockholms kommun. Huvudman för skolan är Medborgarskolan Stockholmsregionen (802006-0524). Skolan leds av en rektor. Verksamheten innefattar årskurserna 4-9 och hade vid tillsynsbesöket 667 elever. Skolan har estetisk profil och 20 procent av undervisningstiden tas till profilämnena, förutom i ämnena svenska, engelska och matematik.

Undervisningen för eleverna i åk 4-5 bedrivs i lokaler vid Danvikstull.

Undervisningen för eleverna i åk 6-9 bedrivs i lokaler som ligger i Hammarby Sjöstad.